

Hvordan velge *seriøse* underleverandører

Denne veilederen er utarbeidet for å gi råd og informasjon dersom din bedrift skal benytte et eksternt firma/underleverandør. Den er laget av NBF og Fellesforbundet i samarbeid for å bidra til seriøsitet og å bevare bilbransjen som konkurransedyktig og attraktiv.

Foto: Shutterstock

Fellesforbundet

Norges
Bilbransjeforbund

Innleie av arbeidskraft er ikke omtalt i denne veilederen. Ved eventuell bruk av innleie forutsettes det at bestemmelser i Arbeidsmiljøloven, Hovedavtalen og Biloverenskomsten legges til grunn. Husk at det alltid skal inngås avtale mellom bedrift og tillitsvalgte dersom innleie benyttes!

Et område der det blir brukt eksterne virksomheter er klargjøring (vask, polering osv – dvs bilpleie). Dessverre er bilpleie et område innen norsk arbeidsliv som generelt er preget av useriøse aktører. Arbeidstilsynet, skattemyndigheter og politiet avdekker jevnlig sosial dumping, svart arbeid og kriminalitet, og vi har alle sett i media hvordan arbeidstakere blir grovt utnyttet og lever under uverdige forhold.

Det er dessverre også avdekket at enkelte seriøse forhandlere bruker disse bilpleie-firmaene. Bilbransjen burde ha en sterk egeninteresse i å unngå de useriøse aktørene som ikke forholder seg til spillereglene. Derfor har NBF og Fellesforbundet laget en enkel veileder, slik at det blir lettere for din bedrift å ta de riktige valgene. Det sikrer ikke bare bedriftens omdømme, men bidrar også til bransjens egen bærekraft.

Samarbeid lokalt mellom arbeidstakere og tillitsvalgte er et viktig verktøy for å finne de gode løsningene, også for å bekjempe useriøse aktører.

Regjeringens definisjon av sosial dumping i statsbudsjettet 2010:

«Etter regejreings syn er det sosial dumping både når utenlandske arbeidstakere utsettes for brudd på helse-, miljø- og sikkerhetsregler herunder regler om arbeidstid og krav til bostandard, og når de tilbys lønn og andre ytelser som er uakseptabelt lave sammenlignet med hva norske arbeidstakere normalt tjener eller som er i tråd med gjeldende allmenngjøringsforskrifter. Sosial dumping rammer også andre arbeidstakere og virksomheter i Norge. Det kan føre til urettferdig konkurranse med urimelig press på opparbeidede rettigheter og svekke rekruttering til særlig utsatte yrker og bransjer, og seriøse bedrifter kan tape oppdrag og kunder til useriøse aktører»

Svart arbeid: Svart arbeid er en betegnelse for arbeid som utføres uten at det betales *skatt*, *arbeidsgiveravgift*, *trygdeavgift* eller *merverdiavgift* og som er ulovlig. Svart arbeid representerer et samfunnsproblem ved at det offentlige taper inntekter. Det foreligger ingen pålitelig statistikk eller oversikt over den svarte økonomien. Gjennom undersøkelser og forskning på området har det vært gjort en rekke forsøk på å anslå omfanget av svart arbeid (samt annen uregistrert økonomisk virksomhet). De fleste konkluderer med at det dreier seg om minst flere titalls milliarder kroner i året.

Innfør klare retningslinjer og rutiner i bedriften

I virksomheter med tariffavtale skal behov og omfang av utsetting av arbeid drøftes mellom partene, jf. Hovedavtalen kap. 9.

I Biloverenskomsten Bilag 10 «Innleie av arbeidstakere og utsetting av arbeid m.m.», finner man informasjon om hvordan man skal gå frem.

Underleverandører man bruker skal alltid være seriøse og lovlige, dvs:

- Drive lovlig (betale skatter og avgifter)
- Ansatte skal ha trygge og gode lønns- og arbeidsvilkår etter lov og avtaleverk
- Drive etter god forretningsskikk
- Følge lovpålagte HMS-krav og ha utarbeidet gode rutiner for dette

Underleverandører skal sjekkes

Se sjekkliste under.

Det skal skrives kontrakt der underleverandør garanterer for:

- At det drives lovlig (betale skatter og avgifter)
- At det drives seriøst. Ansatte skal ha trygge og gode lønns- og arbeidsvilkår etter lov og avtaleverk
- At lovpålagte HMS-krav følges

Sjekkliste

Sjekklisten under er ment som et utgangspunkt. Dersom det er avvik på ett eller flere av punktene bør du sterkt vurdere å ikke benytte underleverandøren.

Vurder alltid: Er denne avtalen for god til å være sann? Er prisen for god til å være sann?

Husk da kostnadsbildet: timelønn for arbeider, utgifter lokaler, administrasjonsutgifter, skatter og avgifter osv. Gitt alt dette, er det mulig å vaske bilen innvendig og utvendig for XXXX kroner? Er svaret at det går sannsynligvis ikke, da er det mye som tyder på at du ikke bør inngå avtale med denne aktøren.

Husk at «høy nok» pris likevel ikke er noen garanti for at alt er i orden!

Krev firmaattest

Firmaattest er:

- en bekreftelse på at foretaket er registrert i Foretaksregisteret
- en bekreftelse på hvem som er ansvarlige for selskapet
- legitimasjon overfor långivere, kunder og leverandører

Firmaattest inneholder informasjon om:

- organisasjonsnummer ● foretaksnavn ● forretningsadresse
- styremedlemmer ● daglig leder ● signatur og prokura ● aksjekapital
- avvikling grunnet konkurs eller oppløsning

Firmaattesten er en utskrift fra [Foretaksregisteret](https://www.brreg.no/enkeltpersonforetak/registreringsplikt-i-foretaksregisteret/) med opplysninger om et bestemt foretak. Firmaattest kan benyttes som legitimasjon for foretaket. Långivere, kunder og leverandører krever stadig oftere at du kan legge fram en fersk firmaattest.

Bedrifter skal ha firmaattest. Unngå underleverandører som ikke kan frembringe attesten.

<https://www.brreg.no/enkeltpersonforetak/registreringsplikt-i-foretaksregisteret/>

Krev attest for betalte skatter og avgifter

<https://www.skatteetaten.no/skjema/attest-for-skatt-og-merverdiavgift/>

- Attesten dokumenterer at virksomheten/personen er registrert i merverdiavgiftsregisteret
- Attesten viser om virksomheten/personen skylder skatt/merverdiavgift

Bedrifter skal være registrert i merverdiavgiftsregisteret. Unngå underleverandører som ikke kan frembringe attesten.

Krev garantier på at lønns- og arbeidsvilkår er i henhold til norsk lov

For å sikre dette skal oppdragsgiver i sine kontrakter stille krav om at ansatte hos hovedleverandør, og eventuelt underleverandører, har ordnede arbeidsavtaler med sine ansatte, og de skal ha lønns- og arbeidsvilkår som ikke er dårligere enn det som kan anses som normalt i området. Det skal fremgå av kontrakten at oppdragsgiver kan kreve at hovedleverandør eller eventuelt underleverandør, på forespørsel må dokumentere at kravene er oppfylt.

- Oppdragsgiver skal også gjennomføre nødvendig kontroll for å sikre at kravene til lønns- og arbeidsvilkår overholdes
- Det skal foreligge arbeidskontrakter for hver enkelt, se Arbeidsmiljøloven § 14-5 og § 14-6.

Sjekk følgende i feks. www.proff.no (husk at det er ett års etterslep i proff.no)

- Organisasjonsnummer
- MVA-registrering
- Registrering i NAV Arbeidstaker – arbeidsgiverregister (AA-register)
- År i drift
- Økonomisk situasjon, kredittsjekk
- Antall ansatte

Vær obs ved skatterestanser, revisoranmerkninger eller hyppig bytte av revisor.

Foretak med omsetning over 50.000,- skal være momsregistrert.

Kapasitet må stå i forhold til oppdragets størrelse.

NUF foretak skal ha norsk representant.

Krev referanser og sjekk dem

- Andre kan ha viktig informasjon og/eller gjort grundige undersøkelser tidligere
- Tillitsvalgte bør sjekke med sin lokalavdeling. De har ofte god oversikt over useriøse aktører

Ikke betal kontant!

- Krev faktura

Eventuelt: Inspiserer (gå igjennom bedriften) virksomheten

- Sjekk tilstanden til lokalene:

Eget spiserom for ansatte

Arbeidstøy

Oppbevaring av kjemikalier etc

Generell tilstand (husk HMS)

- Snakk med ansatte:

Spør om lønn- og arbeidsvilkår. Husk at useriøse bedrifter kan ha gitt instruksjoner om hva ansatte skal svare. Kulturforskjeller m.m. kan også gi utfordringer til en god dialog. Skal informasjonen være nyttig, så må den være riktig.

Meld ifra til Arbeidstilsynet, politi eller andre som kan være rette vedkommende dersom det er mistanke om kriminell eller uforsvarlig virksomhet.

Inngåtte kontrakter med leverandører må inneholde vilkår om at kontrakten kan ensidig sies opp av oppdragsgiver om ikke avtalte vilkår følges.